

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Комунальний заклад "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради
Освітня програма	29166 Українська мова та література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	035 Філологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Комунальний заклад "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	29166
Назва ОП	Українська мова та література
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.01 українська мова та література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Воробець Олексій Дмитрович, Шкурат Юлія Володимирівна, Вірченко Тетяна Ігорівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	09.02.2021 р. – 11.02.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/opp/samoocinka/ukrmova.pdf
Програма візиту експертної групи	https://drive.google.com/file/d/1QfO4Luqj12qXPikEUAoNySZorvXMJFM/view

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-професійна програма «Українська мова та література» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у Харківській гуманітарно-педагогічній академії є чинною, має достатнє навчально-методичне й ресурсне забезпечення. При плануванні та реалізації ОП розробники та група забезпечення враховують найкращі столітні традиції, регіональний запит. Випускники Академії впізнавані на ринку праці й роботодавці розпочинають з ними співпрацю ще зі студентства. Також стейкголдери залучені до процесу перегляду ОП і частково до навчального процесу. У ЗВО напрацьована система нормативних документів, що регулює різні аспекти діяльності, проте відповідальність за контроль якості реалізації стратегічних напрямків лежить, здебільшого, на самих виконавцях: декан, завідувач кафедри. Проректори тісно співпрацюють із цими НПП, але очолювання кількох напрямків роботи істотно знижує якість. Академія має стратегію розвитку і щорічний план діяльності, але не завжди пункти цих планів корелюються між собою. Сильною стороною адміністрація Академії вважає виховну роботу, але згідно статті 1 ЗУ «Про вищу освіту» пріоритетними мають бути освітня, наукова, інноваційна, методична діяльності. У ЗВО порушується пп. 15 п. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту». Більшу частину слабких сторін гарант, завідувач кафедри усвідомлюють і готові над ними працювати, але є критичні недоліки, усунення яких слід зробити в однорічний строк. ЗВО не продемонстрував повноцінну готовність надавати якісні освітні послуги в умовах пандемії. Функціонування соціально-психологічної служби спрямоване, здебільшого, на здобувачів, хоча викладачів відчують труднощі в роботі онлайн з використанням відеозв'язку.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Освітньо-професійна програма не має виразних сильних сторін, оскільки позбавлена унікальності. Разом із тим, спостерігається низка позитивних практик, які стосуються кореляції мети ОП з місією ЗВО, урахування тенденцій розвитку галузі й ринку праці, співпраці з роботодавцями на етапі започаткування, перегляду та реалізації ОП. Здебільшого досяжність ПРН можлива завдяки взаємопов'язаності ОК, достатній практичній підготовці, хоча в умовах карантинних обмежень групі забезпечення не завжди вдається дібрати доречні форми заміни видів роботи. На набуття Soft skills спрямована виховна діяльність в Академії. Наявність у вільному доступі Положень, що регламентують різні види діяльності, відсутність дискримінаційних положень, двозначних суджень, прозорість процедур – також позитивні практики ЗВО. Здобувачі вищої освіти мають доступ до силабусів ОК, великої кількості інформаційних ресурсів, безкоштовний доступ до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science. Чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, обґрунтування виставлених оцінок під час заняття – дієві процедури попередження конфлікту інтересів. Заходи, спрямовані на дотримання принципів академічної доброчесності, сприяють формуванню відповідальності як здобувачів вищої освіти, так і НПП. Науково-педагогічні працівники, залучені до освітнього процесу, мають належний кваліфікаційний рівень, постійно підвищують професійну майстерність, зокрема й через стажування. Для мотивації НПП в Академії існує унормована система заходів, що передбачає матеріальні та моральні заохочення, а також структурована рейтингова система.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Недоліки 1. Порушення пп. 15 п. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту». 2. Окремі випадки відсутності відповідності обсягу ОК і фактичного навантаження. 3. Дисбаланс ОК мовознавчого і літературознавчого спрямування. 4. Недотримання норм студентоцентрованого підходу під час процедури вибору здобувачами ОК вільного вибору. 5. Відсутність повноцінного середовища Академії (заявлено, що з технічних причин), що ставить під сумнів якість освіти в умовах пандемії. 6. Відсутність комплексного проведення занять у режимі онлайн; 7. Неналежна поінформованість студентів щодо додаткових стипендійних та грантових можливостей, що унеможливило реалізацію права на участь у заходах з освітньої, наукової... діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, передбачене пп.10 п. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту». Слабкі сторони 1. Відсутність обговорення цілей та ПРН зі стейкголдерами. 2. Відсутність гнучкої системи удосконалення шляхів досяжності ПРН, реалізації практичної підготовки в умовах карантинних обмежень. 3. Відсутність практик застосування процедур визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, отриманих під час мобільності чи в неформальній освіті, підготовки фахівців за дуальною освітою. 4. Невелика кількість залучених роботодавців та практиків до проведення занять, що послаблює якість освітнього процесу. 5. Неточності в процедурі, що регламентує конкурсний відбір працівників. Рекомендації 1. Дотримуватися пп. 15 п. 1 ст. 62, пп.21 п.1 ст. 62, пп.10 п. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту». 2. Переглянути ОК «Літня педагогічна практика в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку» на предмет відповідності обсягу ОК і фактичного навантаження здобувачів. 3. Осмислити зміст ОП, зокрема в 7 і 8 семестрах, оскільки не спостерігається вивчення ОК літературознавчого спрямування. 4. Налагодити систему створення, наповнення, адміністрування ресурсу, необхідного для забезпечення доступу здобувачів до навчальних матеріалів. 5. Розглянути можливість запровадження динамічного навчального середовища, яке б сприяло впровадженню елементів комп'ютеризованого навчання. 6. Удосконалити процедуру внутрішнього аудиту проведення занять у період дистанційного навчання. 7. Активізувати інформаційну політику ЗВО щодо ознайомлення здобувачів із грантовими можливостями. 8. Обговорювати цілі ОП та досяжність ПРН зі стейкголдерами. 9. Провести тренінгові заняття серед НПП, гаранта, адміністративного персоналу щодо розуміння засобів неформальної освіти та їх повноцінного функціоналу. 10. Удосконалити Порядок проведення конкурсного відбору пунктом щодо градації претендентів відповідно до репрезентованих документів, що засвідчують підвищення кваліфікації та позиції в Рейтингу. 11. Запровадити

повноцінний електронних розклад. 12. Посилити роботу щодо написання наукових праць НПП та здобувачами вищої освіти. 13. Активніше поширювати принципи академічної доброчесності серед здобувачів і НПП. 14. Розглянути механізми повноцінного функціонування Підрозділу із забезпечення якості освіти.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Місія академії, зафіксована в «Стратегії розвитку...» ЗВО, була підтверджена під час спілкування з фокус-групами (адміністрацією, НПП, роботодавцями): «Досягти високого рівня підготовки фахівців, що забезпечить конкурентноспроможність випускників на ринку праці...» Мета ОП-2017 – «формування у студентів особистісних якостей, загальнокультурних і загальнопрофесійних компетенцій, розвиток навичок їх реалізації у виробничій та культурно-просвітницькій діяльності відповідно до вимог української законодавчої бази». Аналіз мети ОП в динаміці засвідчує, що уточнення формулювання мети в 2019 році суттєво не змінило основних пріоритетів ЗВО – «підготовки компетентних і конкурентноспроможних фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми...» Отже, сформовані компетенції фахівців та їхня конкурентноспроможність лежить в основі формулювання місії ЗВО та мети ОП. Текст ОП-2017 містить конкретизовані завдання, які потребують реалізації для досягності мети, тоді як в ОП-2020 цілі навчання ідентичні меті. Реалізація стратегічних завдань (<https://cutt.ly/AkLExoX>) Академії лише сприятиме досягності цілей ОП. ЕГ дійшла висновку, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ЕГ з'ясовано, що група забезпечення ОП проводить опитування серед здобувачів вищої освіти та роботодавців. Розгляд аналітичної довідки за результатами опитування роботодавців свідчить, що предметом обговорення були питання рівня професійної підготовки здобувачів; формування компетентностей, необхідних для ефективної роботи; знань, умінь і навичок, необхідних для формування фахівця. На сторінці кафедри наявні й інші документи, які засвідчують цю співпрацю: листи-подяки, листи, угоди про співпрацю. Розбір аналітичних довідок опитувань студентів засвідчує, що зміст анкет сконцентрований навколо питань академічної доброчесності, оцінки та якості навчання, задоволення здобувачами методами навчання і викладання (<https://cutt.ly/wkLEYEE>). Спілкування з роботодавцями та здобувачами підтвердило, що ЗВО враховує думки стейкхолдерів. Разом із тим ЕГ відзначає, що обговоренню цілей та ПРН не було приділено належної уваги.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ЕГ опрацювала зміст ОП і встановила, що її зміст загалом відповідає тенденції розвитку спеціальності. Блок обов'язкових компонентів містить ОК, у яких українське мовознавство та літературний процес вивчаються в діахронії: ОК2, ОК9, ОК10, ОК12, ОК13. Перелік вибіркового ОК більш орієнтований на опанування сучасних тенденцій розвитку науки: Антропоцентричний підхід сучасних лінгвістичних досліджень; Новітня українська література; Постмодернізм в українській літературі; Спічрайтинг; Художня, наукова, масмедійна комунікація як об'єкт лінгвістичних досліджень; Комп'ютерна лексикографія; Медіаграмотність. Під час спілкування з гарантом з'ясовано, що на етапі розробки ОП проектна група звернулася до обласного відділу освіти і отримала інформацію щодо потреби у фахівцях, підготовка яких здійснювалась б із залученням альтернативних моделей гуманітарної освіти. Саме тому студенти залучаються (наскільки це можливо за карантинних обмежень) до діяльності громадських організацій, проектів музеїв регіону та гостьових лекцій і майстер-класів вчителів і науковців Харківщини. Потребу у вчителях української мови і літератури підтвердив Володимир Васильович Ігнат'єв – заступник директора Департаменту науки і освіти ХОДА – начальник управління науки, вищої, професійної освіти та кадрового забезпечення. Гарант програми запевнила, що при доборі ОК для ОП, а також під час формулювання ПРН проектна група враховувала досвід Каразінського університету, Харківського національного педагогічного

університету імені Г. С. Сковороди, Криворізького державного педагогічного університету, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, Волинського національного університету імені Лесі Українки. Програма з україністики Люблінського університету була осмислена з позицій націленості на формування soft skills, впровадження проблемного навчання.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Аналіз ОП, фактів, отриманих під час бесід зі здобувачами дає підстави ЕГ твердити, що ОП дозволяє досягти ПРН. Разом із тим, є сумнів щодо досяжності ПРН під час «Літньої педагогічної практики в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку» через невдало обрано форму під час карантинних обмежень – віртуально у змодельованому середовищі. ЕГ вважає, що при наявності значної кількості угод, укладених із СЗОШ, і готовності директорів шкіл співпрацювати із Академією (<https://cutt.ly/xlRP6JT>), варто було глибше осмислювати спектр наявних можливостей. Тим більше, що більшість угод були оформлені належним чином восени 2020 року, коли вже був досвід роботи в умовах карантинних обмежень. Текст угод має типовий характер і «сторони мають право виступати ініціаторами організації та здійснення наукових, освітніх і соціально-культурних проєктів».

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Кореляція мети ОП з місією ЗВО, формулювання ПРН з урахуванням тенденцій розвитку галузі й ринку праці, урахування думки роботодавців щодо якості підготовки фахівців та досяжності ПРН, здебільшого досяжність ПРН – позитивні практики ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони ОП: – відсутність обговорення цілей та ПРН зі стейкхолдерами; – відсутність гнучкої системи удосконалення способів досяжності ПРН в умовах карантинних обмежень; – співпраця із СЗОШ, яка документально оформлена восени 2020, не враховує можливостей online-співпраці. ЕГ рекомендує: 1) розшири спектр питань для обговорень під час зустрічей, анкетувань зі стейкхолдерами, зокрема звернути увагу на цілі, ПРН та способи їх досягнення в умовах карантинних обмежень, тим більше, що стейкхолдери пропонують введення нових ОК.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Загальна відповідність з недоліками, що не є суттєвим.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає ст. 5 ЗУ «Про вищу освіту». У змісті ОП закладена, але поки не втілена, можливість реалізації права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін – 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС (60 кредитів) (відповідно до пп. 15 п. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту»). Обсяг ОК здебільшого становить 3–4 кредити ЄКТС. Виняток становлять ОК 16, ОК 18 – 6 кредитів, ОК22, ОК23 – 7 кредитів, ОК 24, ОК27, ОК28 – 10 кредитів. Обсяг ОК зумовлений їхнім змістом.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП має чітку структуру: ОК розподілені за семестрами; циклами загальної та професійної підготовки; обов'язковими та вибірковими компонентами. ОК складають взаємопов'язану систему, що відображено в структурно-логічній схемі ОП, проте зображення структурно-логічної схеми позбавлене прозорості. Так, наприклад, практиці «Пробні уроки в закладах загальної середньої освіти» в 5 семестрі передують «Методика навчання української мови та літератури» в 3 і 4 семестрах. Опанування «Усної народної творчості» в 1 семестрі завершується «Фольклорною практикою» в 2 семестрі, а вивчення «Української діалектології» в 3 семестрі має логічне продовження – «Діалектологічну практику» (4 семестр). Упродовж 1–5 семестрів студенти опановують ОК «Історія української літератури». Логічним видається в 6 семестрі ОК «Література в інтермедіальному контексті». Разом із тим ЕГ зауважує, що в 7 і 8 семестрах не передбачено ОК літературознавчого спрямування, що створює дисбаланс опанування мовознавчих і літературознавчих ОК. Історію української літератури доречно вивчати в контексті світового літературного процесу, але ОК «Історія зарубіжної літератури» вивчається лише в 2 і 3 семестрах. Для оволодіння навичок дослідника розрахований ОК «Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація». Стейкхолдери пропонують увести до ОП ОК «Розвиток критичного мислення» та спецкурс зі шкільного документознавства. У сукупності ОК спрямовані на досягнення як цілі ОП, так і ПРН. ОП містить усі необхідні структурні елементи: Профіль ОП (Загальну інформацію, Мету, Характеристику ОП, Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання, Викладання та оцінювання, Програмні компетентності, ПРН, Ресурсне забезпечення реалізації програми, Академічну мобільність, Форми атестації), Перелік компонентів, Структура ОП, Матриця відповідностей компетентностей компонентам ОП, Матриця забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає спеціальності 035 Філологія, що підтверджується нормативними ОК мовознавчого (ОК8–14, 19–23, 25, 29–32) і літературознавчого циклів (ОК26 – 28, 35). Успішне завершення навчання за ОП передбачає присвоєння професійної кваліфікації «учитель української мови та літератури». Цим зумовлена низка дисциплін психолого-педагогічного (ОК16, 17, 18), методичного (ОК15, 24) спрямувань і практичної підготовки (ОК42, 43).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОП-2017 і ОП-2018 не містила опису можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії. З 2019 року такий опис з'явився. В ОП-2020 ОК вільного вибору студентів розподілені на компоненти циклу загальної (здобувач має можливість обрати 2 ОК по 3 кредити) та професійної підготовки. Із циклу професійної підготовки здобувач може обрати 9 ОК по 3 кредити або блок ОК, обсягом 27 кредитів («Теоретичний і практичний курс іноземної мови з методикою навчання (англійська / німецька / польська)»). Перелік ОК циклу професійної підготовки містить 25 ОК із яких лише 4 літературознавчого спрямування. ЕГ відзначає, що порівняно з ОП-2019 у редакції ОП-2020 збільшилась кількість кредитів на вибір ОК циклу професійної підготовки за рахунок зменшення кількості кредитів циклу загальної підготовки з 15 до 6. У 2020 році студентам було запропоновано анкетування щодо оцінки та якості навчання. На питання, пов'язані з можливостями вибору та пропозицій ОК, достатньою кількістю дисциплін у базі, 100% опитаних дали позитивну відповідь. Разом із тим, під час спілкування зі студентами було з'ясовано, що процес вибору ОК відбувається в такий спосіб: НПП зустрічаються з кількома представниками з числа здобувачів і радять певні ОК, які слід обрати. Після цього група реалізує такий вибір, хоча Положенням про освітній процес в Академії передбачено, що 25 % групи достатньо, щоб забезпечити можливість здобувачам вивчення вибіркового ОК. На запит ЕГ ЗВО надав списки студентів 2–4 курсів з результатами їхнього вибору. Дійсно, спостерігається однотайний вибір певних ОК. Лише студенти 4 курсу в 1 випадку змогли поділитися на дві підгрупи і вивчати «Основи редагування текстів різних стилів» та «Польську мову», залежно від власних уподобань. На сьогодні студенти пропонують увести в перелік вибіркового ОК «Журналістику». Гарант ОП і завідувач кафедри обцяють розглянути можливості реалізації такої пропозиції.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практичну підготовку здобувачів в Академії регулює «Положення про проведення практики». На сторінці кафедри розміщені тексти угод з базами практик (укладені восени 2020 року), серед яких Харківський літературний музей, Краєзнавчий музей смт. Слобожанське, Харківський історичний музей імені М. Ф. Сумцова, Художньо-меморіальний

музей І. Ю. Рєпіна, Харківська ЗСОШ № 100, ЗСОШ № 110, ЗСОШ № 19. Змістом ОП у період з 2017 по 2019 рр. було передбачено опанування ПП 18 Практика, обсягом 16 год. У березні місяці 2020 року в Академії було затверджено Положення щодо розробки навчальних планів, яким передбачений обсяг практичної підготовки – не менше 30 год. у межах обов'язкової частини бакалаврських програм. ОП-2020 містить 9 практик: «Практика “Вступ до спеціальності”», «Фольклорна практика», «Практика “Музейна комунікація”», «Практика “Виховна робота філолога”», «Діалектологічна практика», «Практика “Пробні уроки в закладах загальної середньої освіти”», «Літня педагогічна практика в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку», «Краєзнавча практика», «Переддипломна практика». На опанування кожного виду практики заплановано 3–4 кредити. Загальний обсяг практичної підготовки – 29 кредитів. Отже, ЕГ спостерігає незначне порушення нормативів, прийнятих в Академії. Аналіз РПНД практик засвідчує, що контент спрямований на досягність ПРН 1, 3, 6, 7, 10, 14, 18, а також 21, 22, 23 (для ОК 42, 45). Роботодавці під час інтерв'ю засвідчили належну практичну підготовку здобувачів вищої освіти. В аналітичній довідці за результатами опитування роботодавців щодо якості підготовки фахівців зазначено, що роботодавці зацікавлені в прийомі на роботу студентів, оскільки в умовах виробництва «мали можливість спостерігати за фаховою діяльністю студентів в умовах практики». Анкетування здобувачів засвідчило відсутність глобальних проблем психолого-педагогічного характеру під час проходження практики, усвідомлення здобувачами важливості практики як невід'ємної складової освіти. Під час інтерв'ювання здобувачі наголосили на належній організації «Фольклорної практики».

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Зміст ОП-2017 містить перелік соціальних, громадянських компетенцій, якими має бути наділений випускник. Наводимо найважливіші: – уміння конструктивно спілкуватися в різних середовищах, виражати свої та сприймати чужі думки, долати труднощі на шляху до ефективного міжособистісного спілкування й взаємодії («Історія України», «Історія світової та української культури»); – здатність працювати в команді, впливати на формування цілей команди, впливати на її соціально-психологічний клімат в потрібному для досягнення цілей напрямку, оцінювати якість результатів діяльності («Стилістика української мови та культура мовлення», «Переддипломна практика»); – здатність адаптуватися й діяти в новій ситуації («Переддипломна практика»); – здатність до критики та самокритики, здатність діяти, спираючись на етичні принципи («Переддипломна практика»); – здатність до конструктивної участі особи в соціальному житті суспільства; сформованість активної соціальної позиції та громадянської відповідальності («Правові засади сучасної держави»; «Філософія»); – компетенція підприємництва (усі дисципліни циклу загальної підготовки). Це відповідає заявленій меті ОП, інтегральній компетентності Зміст ОП-2020 продовжує зберігати увагу до формування soft skills. В Академії існує розгалужена система виховної роботи, одним із аспектів її реалізації є робота кураторів та існування клубу кураторів. Більшість заходів, які організовують куратори для академічних груп, спрямовані на формування soft skills. Цю інформацію підтвердили й студенти, зауваживши також велику роль практик.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт «Вчителя закладу загальної середньої освіти» затверджений наказом № 2736 від 23 грудня 2020 року Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки). ОП-2020 затверджена 26.06.2020 року. Хоча професійний стандарт затверджений пізніше, ніж редакція ОП-2020, спостерігається кореляція загальних компетентностей (перший шифр відображає компетентність наведену в стандарті, другий – в ОП). Наприклад, ЗК01 – ЗК1; ЗК03 – ЗК2; ЗК02 – ЗК8; ЗК05 – ЗК7; А1 – ЗК3, ЗК9; А2 – ФК14, ФК15; А3 – ЗК12; Б1 – ФК13; Г2 – ФК12.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ були проаналізовані ОП, НП–20, положення ЗВО. Онлайн-зустрічі зі студентами, представниками студентського самоврядування засвідчує, що студенти оцінюють своє навантаження як оптимальне, пояснюючи це родинною атмосферою у ЗВО. Підтвердження знаходимо і в результатах анкетування. Так, на питання: «Чи влаштовує вас обсяг вашого навантаження на ОП», 100% студентів відповіли «так». Згідно з Положенням про робочу навчальну програму дисципліни та методичні рекомендації до її розробки, «навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, визначається навчальним планом і становить не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни» (с. 8). Аналіз навчального плану та РПНД засвідчує дотримання цієї норми Положення. Обсяг самостійних робіт корелюється з часом, відведеним на його виконання. Порушень щодо кількості освітніх компонентів і практик на семестр, на рік, обсягу кредитів на рік не виявлено. Разом із тим ЕГ спостерігає невідповідність обсягу ОК «Літня педагогічна практика в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку» (3 кредити) з фактичним навантаженням: практика проходить упродовж 4 тижнів, де з тижні відводиться на безпосереднє перебування в дитячому закладі та 1 тиждень – на підготовку та оформлення звітної документації.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти не здійснюється, відповідне Положення затверджене на засіданні Вченої ради лише 21 жовтня 2020 року (протокол № 4). Гарант під час організаційної зустрічі оцінила цей факт як недолік реалізації ОП. Зважаючи на перспективність дуальної освіти, група розробників працюватиме над втіленням цього виду освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Чітка структура ОП, взаємопов'язаність ОК, відповідність предметній області, достатня практична підготовка, набуття Soft skills – позитивні практики на ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

У контексті другого критерію ОП має низку недоліків: – порушення пп. 15 п. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту»; – окремі випадки відсутності відповідності обсягу ОК і фактичного навантаження (ОК «Літня педагогічна практика в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку»); – дисбаланс ОК мовознавчого і літературознавчого спрямування. ЕГ також визначає такі слабкі сторони ОП: – відсутність доступної візуалізації структурно-логічної схеми ОП, оскільки належна візуалізація допоможе групі розробників чіткіше побачити пов'язаність ОК і увиразнить дисбаланс ОК мовознавчого і літературознавчого спрямування, що й спонукатиме до ліквідації цієї слабкої сторони; – вивчення ОК «Історія української літератури» і ОК «Історія зарубіжної літератури» не вповній мірі сприяє вписуванню історії української літератури у світовий контекст, хоча чинні програми з української літератури для загальноосвітніх навчальних закладів передбачають висвітлення міжпредметних зв'язків; – відсутність практик підготовки фахівців за дуальною освітою. Зважаючи на сказане, ЕГ рекомендує: – неухильно дотримуватися пп. 15 п. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту»; – дбати про відповідність обсягу ОК і фактичного навантаження здобувачів; – ліквідувати дисбаланс між дисциплінами літературознавчого і мовознавчого спрямування; – переглянути підхід до оформлення логічно-структурної схеми ОП, оскільки це не лише структурний елемент ОП, а шлях усвідомлення взаємозв'язків ОК; – ліквідувати дисбаланс між ОК мовознавчого і літературознавчого спрямування, оскільки здобувачі отримуватимуть професійну кваліфікацію «вчитель української мови та літератури»; – гармонізувати викладання «Історії української літератури» та «Історії зарубіжної літератури» з метою увиразнення формування ФК 5 та досяжності ПРН 8, 13; – реалізувати намір підготовки фахівців за дуальною освітою.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень E

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Названі недоліки свідчать про часткову невідповідність критерію і можуть бути усунені в однорічний строк.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Академії розміщені на сайті ЗВО в рубриці «Абітурієнту» (вкладка «Академія»). У цілому вони мають традиційну структуру. Процедури, описані в Правилах, є зрозумілими для вступників і не містять дискримінаційних положень. Також абітурієнти можуть ознайомитися з Переліком вступних випробувань для вступників на основі повної загальної середньої освіти, обсягом прийому. У ході проведених співбесід зі студентами було встановлено, що вони в статусі абітурієнтів отримували відповіді на питання в стінах Академії, а також на сайті, оскільки ЗВО публікує всі необхідні матеріали. На сторінці кафедри

української лінгвістики, літератури та методики в рубриці «Абітурієнти» також розміщена додаткова інформація: перспективи та переваги програми, контакти, перелік сертифікатів ЗНО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на ОП розроблені відповідно до статей 13, 14 ЗУ «Про вищу освіту», Наказу МОН №1274 від 15.10.2020. Перелік необхідних для вступу сертифікатів, визначені коефіцієнти видаються цілком виправданими, враховуючи характер ОП: Українська мова і література (0,4), Іноземна мова (0,25), Історія України / Математика / Біологія / Географія / Фізика / Хімія (на вибір абітурієнта) (0,25). Вищий коефіцієнт з української мови зумовлений професійним відбором для навчання.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, висвітлені в 5 розділі «Поновлення та переведення здобувачів вищої освіти» Положення про організацію освітнього процесу. Також в Академії затверджене Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу, затверджене 26 червня 2020 року. Процедура визнання та перезарахування результатів навчання (Розділ 4) є чіткою та зрозумілою. Порівняння обсягу навчального навантаження в межах програми академічної мобільності передбачає «зіставлення результатів навчання, яких було досягнуто здобувачем освіти у ЗВО-партнері, та результатів навчання, запланованих освітньою програмою ЗВО, у якому здобувач навчається на постійній основі». На ОП ще не було досвіду застосування цих Положень. Відсутність таких практик гарантує розцінює як виклик, над досягненням якого буде працювати група забезпечення.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті визначає Положення, затверджене протоколом №1 від 31.08.2020 р. засідання Вченої ради Академії. Повне або часткове перезарахування відбувається «в семестрі, що передє вивченням освітнього компонента або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів навчання». Академія може визнати в межах навчального року результати в обсязі не більше як 10% (не більше 6 кредитів для бакалаврського рівня освіти). Оцінювання відбувається відповідно до критеріїв, передбачених для індивідуальної роботи за дисципліною. Під час опитування у фокус-групі студенти виявили обізнаність щодо існування цих Положень і можливостей, які вони регламентують, але практик визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті на ОП ще не було. Разом із тим, під час анкетування 33,3 % здобувачів відзначили, що займаються неформальною освітою.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Наявність у вільному доступі Положень, що визначають правила прийому, зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Відсутність дискримінаційних положень, двозначних суджень, прозорість процедур – позитивна практика ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкою стороною ОП за цим критерієм є відсутність практик застосування процедур визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, отриманих під час академічної мобільності чи в неформальній освіті. ЕГ рекомендує: – інформувати студентів щодо ресурсності академічної мобільності та неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Загальна відповідність з недоліками, що не є суттєвим, оскільки ЗВО, гарант, група забезпечення усвідомлюють важливість двосторонньої підготовки фахівця.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Формами та методами навчання і викладання відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» визначено денну (очну) на зазначеній ОП. У цьому Положенні ЗВО декларує такі основні види навчальних занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, консультації, виробнича практика, курсова робота, контрольні заходи, самостійна позааудиторна робота тощо. У відомостях про самооцінювання заявлено використання традиційних та інноваційних методів навчання, застосування в сучасних карантинних обмеженнях елементів дистанційної форми навчання (Google Classroom, Zoom та ін.). Проте, як показала зустріч щодо огляду ресурсів дистанційного навчання та інших ІТ-засобів, що використовуються в навчальній роботі, навчальний процес в Академії здійснюється фрагментарно в системі онлайн. Студентам надаються завдання через системи розсилки viber, telegram та ін., але в режимі відео зустрічей викладачі не зустрічаються (оскільки, як зазначила завідувач кафедри: «Онлайн маємо менше часу і важко провести пару тривалістю 120 хв.; тому роздаємо та надсилаємо завдання студентам і проводимо окремі консультації»). Також нерозуміння засобів неформальної освіти та їх повноцінного функціоналу бачимо у відомостях про самооцінювання, де зазначено: «тестування на освітніх платформах Prometheus, EdEra, Всеосвіта» (однозначно, що доцільно кваліфікувати такі види роботи як проходження навчальних курсів). У процесі спілкування з викладачами відповідної ОП експерти побачили, що враховуючи сучасні реалії, НПП намагаються адаптуватись до змін і відображають ці зміни у змісті та формах навчання. Проте аналіз так званого хмарного середовища Академії викликає сумніви, оскільки Google диск створений перед початком акредитації у січні 2021 року (попередній ресурс за словами гаранта, завідувача кафедри та відповідальних працівників вийшов з ладу у грудні 2020 р.). На сайті кафедри представлені робочі програми та силабуси ОК, з якими можуть вільно ознайомитись здобувачі освіти, що було підтверджено на зустрічі з та 4. Здобувачі вищої освіти запропонували навчальних курс «Журналістика» (заявлено, що студенти мають таку можливість у відомостях про самооцінювання), але його ніхто не обрав (ОК вільного вибору студентів). Проте, як з'ясувалось під час спілкування із фокус-групами, реалізувати пропозицію студентів кафедра не в змозі, оскільки немає фахового викладача, бажаючих серед студентів тільки 2. Вибір ОК вільного вибору відбувається за неоднозначним принципом більшості, хоч у Положенні про освітній процес зазначено, що 25% бажаючих мають право на вивчення. А в реаліях Академії вся група вивчає одну дисципліну і тільки наводять один приклад, коли група студентів обрала 2 дисципліни і була поділена навпіл (відповідно до наказу №140-с від 31.08.2020), що ставить під великі сумніви студентоцентрований підхід до реалізації освітнього процесу та принципу академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Офіційний сайт Харківської гуманітарно-педагогічної академії наповнений відповідною інформацією щодо організації та змісту освітнього процесу і здобувачі та всі охочі мають можливість ознайомитись. Однак, під час спілкування з НПП та адміністративним персоналом ЕГ побачила відсутність електронної системи документообігу, повноцінного контролю за проведенням занять у системі онлайн (ні відповідальний проректор, ні навчально-методичний відділ, ні завідувач кафедри не володіють повноцінними лінками онлайн занять), відсутність електронного розкладу (на сайті кафедри у відповідній рубриці чомусь розміщений розклад дзвінків – Розклади. На запит ЕГ був наданий файл-фото розкладу, що ще раз викликає сумніви щодо інформування студентів (робимо припущення, що з розкладом можна ознайомитись тільки на інформаційному стенді Академії) в період карантину. Рекомендуємо створити повноцінний електронний розклад із зазначенням відповідних покликань, що однозначно дасть можливість усім службам Академії мати змогу системно аналізувати якість освітнього процесу. Студенти на сайті кафедри можуть ознайомитись із силабусами ОК, де зазначені методи навчання, критерії оцінювання. Здобувачі вищої освіти зазначили, що викладачі надають роз'яснювальну інформацію щодо оцінювання самостійної роботи на своїх заняттях. Під час відеоогляду матеріально-технічної бази та зустрічі з працівником бібліотеки ЕГ побачила велику кількість інформаційних ресурсів для студентів ОП «Українська мова та література» на сайті бібліотеки, зокрема: тематичні бібліографічні списки, бібліографічні огляди, бібліотечні калейдоскопи, віртуальні виставки та ін. Проте студенти ОП тільки мають можливість користуватись цими матеріалами і жодним чином не

залучені до розроблення презентованих ресурсів, завданнями відповідного типу однозначно можна підсилити та урізноманітнити самостійну роботу із ОК як циклу професійної підготовки, так вільного вибору студентів.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Науково-дослідна робота в Академії унормована Положенням про науково-дослідну роботу та Положенням про науково-дослідницьку роботу здобувачів освіти. На сайті бібліотеки розміщено інформацію про наукометричні бази даних Scopus та Web of Science. На зустрічах із фокус-групами ЕГ отримала підтвердження, що викладачі та студенти мають можливість користуватись безкоштовним доступом. Встановлено, що до наукових досліджень заручаються викладачі та студенти в межах вивчення окремих дисциплін, хоч це має фрагментарний характер. Рекомендуємо активізувати наукову діяльність викладачів як у плані написання статей, так і в підготовці наукових проєктів. ОП передбачає написання тільки курсової роботи (Тематика курсових робіт (google.com)). Рівень наукової підготовки здобувачів освіти посилено б написання випускової бакалаврської роботи, підготовка та написання якої підвищили б науковий потенціал і керівників, і студентів. На сайті кафедри є рубрика наукові гуртки (Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти (google.com)), де презентовано такі клуби/секції: науковий гурток «Лінгвістика текстів різних стилів», «Майстерня українського слова», «Театр поезії Гармонія» та ін., про окремі з яких згадували студенти на зустрічах. У процесі опитування фокус-груп з'ясували, що тільки цього року подана перша робота на Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт. Дивно, що студенти не володіють інформацією про додаткові стипендійні та грантові можливості. От, наприклад, студенти не чули про відому Стипендійну програму «Завтра. UA».

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ЕГ з'ясовано, що ЗВО періодично здійснюється оновлення змісту ОК відповідно до змін у законодавстві та нормативно-правових документах. У відомостях про самооцінювання зазначено відповідні зміни у зв'язку з введеним в дію новою редакцією Українського правопису та реалізації реформи «Нова українська школа». Також підтвердження бачимо у протоколах засідань кафедри (протокол № 13 від 01 червня 2018, протокол № 1 від 28 серпня 2019, протокол № 12 від 12 червня 2020). Зустріч з роботодавцями засвідчила активну їх участь у роботі над внесенням пропозицій щодо покращення ОП, що також підтверджено відповідними договорами про співпрацю та витягами з протоколів кафедри (№ 11 від 28 травня 2020, № 2 від 15 вересня 2020, № 3 від 13 жовтня 2020, за попередні роки ЗВО не надає інформацію). На зустрічі з НПП викладачі запевнили оновлення робочих програм, доповнення новою літературою та включенням власних наукових статей і методичних праць. Але під час аналізу представлених робочих програм та силабусів навчальних дисциплін з'ясовано, що не у всіх оновлюється «Рекомендована література», оскільки поряд із сучасними працями зустрічаємо окремі випадки посилення на неактуальні та застарілі джерела.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація діяльності Академії унормована Статутом ЗВО, Положенням Про відділ міжнародних зв'язків та академічної мобільності; Про відділ (google.com). На відповідній зустрічі представник відділу зазначила, що серед НПП та здобувачів освіти ОП проводять консультаційні зустрічі щодо можливостей індивідуальних мобільностей (навела приклад Стипендії для молодих науковців уряду Республіки Польща) та грантових проєктів. Але поки немає реалізованих програм. У відомостях про самооцінювання ОП зазначено, що колектив кафедри розробив план наукового дослідження «Динаміка етнокультурних концептів Сходу і Заходу» (інформація підтвердилась і на зустрічах з НПП та адміністративним персоналом), але фінансової підтримки не отримали. Ознайомлення здобувачів із закордонними науковими здобутками посилюються під час вивчення іноземних мов – англійської та польської. Викладачі та студенти підтвердили, що мають доступ до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science через сайт бібліотеки. Також доцільно зазначити, що відділ міжнародних зв'язків та академічної мобільності має Ютуб Канал (International Department - YouTube), де популяризує програму Erasmus та ін.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Позитивні практики в контексті Критерію 4: 1. Студенти на сайті кафедри можуть ознайомитись із силабусами ОК. 2. Сайт бібліотеки характеризується великою кількістю інформаційних ресурсів для студентів ОП «Українська мова та література». 3. НПП та здобувачі вищої освіти мають безкоштовний доступ до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science. 4. Унормованість навчання та викладання за ОП забезпечена відповідними положеннями, що розміщені на сайті Академії. 5. Під час підготовки звіту ЕГ на сайті Академії опубліковано інформацію щодо

отримання грантової підтримки від Канадського інституту українознавства на реалізацію проєкту «Динаміка етнокультурних концептів Сходу і Заходу (на матеріалі говірок Центральної Слобожанщини і Бойківщини)».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

У контексті Критерію 4 ЕГ виявила такі недоліки: – недотримання норм студентоцентрованого підходу та можливостей формування індивідуального навчального плану (функціонує правило «більшості») під час процедури вибору здобувачами ОК вільного вибору. Останнє передбачено пп.21 п.1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту»; – відсутність комплексного проведення занять у режимі онлайн; – відсутність повноцінного хмарного середовища Академії та належного його адміністрування для забезпечення навчального процесу під час карантинних обмежень (заявлено, що з технічних причин) і комп'ютеризованого навчання. Наразі цим займається один працівник бібліотеки, що не володіє достатніми професійними та технічними можливостями (на резервній зустрічі працівник намагалась пояснити, що в бібліотеці знаходиться «ніби сервер», а після уточнювальних питань та роз'яснень ЕГ зрозуміла, що йдеться про швидкий інтернет); – неналежна поінформованість студентів щодо додаткових стипендійних та грантових можливостей, що унеможлиблює реалізацію права на участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної тощо діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, передбачене пп.10 п. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту». Слабкими сторонами реалізації ОП є: – недосконале володіння функціональними можливостями освітніх платформ для неформальної освіти (Prometheus, EdEra, Всеосвіта); – незалученість студентів ОП до наповнення електронних ресурсів бібліотеки, хоча підготовка презентаційних книжкових оглядів тощо може бути формою самостійної роботи; – відсутність реалізації програм міжнародного обміну для НПП і здобувачів вищої освіти, хоча низка угод була укладена ще в 2013, 2017 роках; ЕГ рекомендує: – дотримуватись ЗУ «Про вищу освіту» та Положення Академії щодо формування індивідуальної стратегії навчання; – вдосконалити процедуру внутрішнього аудиту проведення занять у період дистанційного навчання; – налагодити систему створення, наповнення (надати доступ кожному НПП) та адміністрування ресурсу, необхідного для забезпечення доступу здобувачів до навчальних матеріалів; – розглянути можливість запровадження динамічного навчального середовища, яке б сприяло впровадженню елементів комп'ютеризованого навчання; – активізувати інформаційну політику закладу щодо ознайомлення здобувачів освіти із грантовими можливостями тощо (напр. Завтра. UA); – провести тренінгові заняття серед НПП, гаранта, адміністративного персоналу щодо розуміння засобів неформальної освіти та їх повноцінного функціонування; – залучати студентів ОП до розроблення, розміщення, удосконалення презентаційних та оглядових матеріалів, що можуть бути оцінені як виконання СР у рамках відповідних ОК; – частіше проводити тренінги, інформаційні дні, заохочувати НПП та здобувачів до участі у програмах міжнародного обміну, що сприятиме підсиленню інтернаціоналізації діяльності ЗВО; – запровадити електронний розклад, що однозначно є вимогою сучасних реалій.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Інформація, зазначена у відомостях про самооцінювання та результати експертизи свідчать про неповне володіння НПП програмами, освітніми платформами для неформальної освіти; відсутність заохочення студентів до розроблення електронного наповнення сайту бібліотеки, поінформованості студентів щодо окремих стипендійних та грантових програм, електронного розкладу. ЕГ вважає, що окремі недоліки потребують системної перебудови підходів організаторів освітнього процесу Академії в напрямі навчання та викладання за ОП, зокрема: комплексна перевірка занять в режимі онлайн; створення, наповнення та адміністрування хмарного середовища; мотивування викладачів та студентів до участі у програмах міжнародної академічної мобільності; налагодження процедури вибору студентами дисциплін вільного вибору. Названі недоліки свідчать про часткову невідповідність критерію і можуть бути усунені в одnorічний строк.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контролю та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти характеризуємо як чіткі та зрозумілі, про що ЕГ отримала підтвердження під час зустрічі із фокус-групами НПП та студентів. Здобувачі вищої освіти зазначили, що викладачі їх ознайомлюють із критеріями оцінювання на перших заняттях, а також мають можливість побачити відповідну інформацію в силабусах ОК, які розміщені на сайті (Силабуси за ОП Українська мова та література 2020 (google.com)). Із часовими рамками проведення контрольних заходів усі учасники освітнього процесу можуть

ознайомитись у відповідній рубриці на сайті Академії (Графіки (google.com)). Чіткість та зрозумілість контрольних заходів та критеріїв оцінювання унормована в Академії такими документами, як-от: Положенням про моніторинг і контроль якості освіти, Положенням про організацію освітнього процесу, Порядком оцінювання здобутих компетентностей студентів відповідно до вимог кредитної трансфернонакопичувальної системи. Опитування НПП та студентів підтверджують рівень володіння інформацією щодо прозорості та чіткості оцінювання різноманітних видів завдань. Також усі запевнили, що за час функціонування ОП не було випадків звернення щодо порушення чи незадоволеності критеріями оцінювання. ЗВО проводить анкетування студентів, за результатами яких спостерігається високий рівень обізнаності та задоволеність якістю проведення відповідних процедур.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за даною спеціальністю затверджений наказом № 869 від 20.06.2019, відповідно до якого для ОП «Українська мова та література» визначено критерії оцінювання, державну атестацію у формі іспиту – українська мова та література з методикою навчання. З усіма вимогами до цього іспиту здобувачі вищої освіти ознайомлюються на сайті кафедри (Спеціальність 035 Філологія (google.com)). Процедура проведення унормована Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної (атестаційної комісії), що прийнятий у 2020 році.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів в Харківській гуманітарно-педагогічній академії регламентується Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про моніторинг і контроль якості освіти, Порядком оцінювання здобутих компетентностей студентів відповідно до вимог кредитної трансферно-накопичувальної системи організації освітнього процесу. Під час онлайн-зустрічей ЕГ отримала підтвердження, що в закладі розроблено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, які ґрунтуються на очікуваних ПРН, що висвітлено в силабусах навчальних дисциплін та практик, розміщених у вільному доступу на сайті кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання (Силабуси за ОП Українська мова та література 2020 (google.com)). Про об'єктивність та неупередженість ЕГ спілкувалась із НПП, студентами та адміністративним персоналом та отримала підтвердження інформації, що подається у відомостях про самооцінювання ОП. Студенти зазначили, що задоволені об'єктивністю оцінювання їхніх знань і жодного разу не звертались до відповідних органів Академії з приводу перездачі отриманих результатів, не знають прикладів аналогічних звернень однокурсників. Також викладачі зазначили, що чітко аргументують виставлені оцінки під час проведеного заняття, щоб унеможливити непорозуміння зі здобувачами вищої освіти. На сайті Академії розміщений Кодекс академічної доброчесності, Інструкція щодо врегулювання конфліктних ситуацій в освітньому процесі, Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів, з якими ознайомлені студенти та викладачі. З процедурою оскарження результатів та діями щодо необ'єктивності екзаменаторів здобувачі освіти ознайомлені. У процесі зустрічей з фокус-групами ЕГ запевнили, що на ОП «Українська мова та література» жодного конфлікту інтересів не було зафіксовано. Також студенти знають про можливість подачі звернень у скриньку довіри (Харківська гуманітарно-педагогічна академія (kharkov.com), яка регламентована відповідним Положенням. Рекомендуємо створити імейл для цілодобово функціонування, оскільки за даним оголошенням студенти можуть телефонувати тільки у робочі години та дні (вказаний стаціонарний телефон). Можливість цілодобового доступу в холі Академії виглядає сумнівною як у звичний навчальний процес, так і під час карантинних обмежень.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

ЕГ з'ясувала, що дотримання принципу академічної доброчесності в Академії є обов'язком кожного учасника освітнього процесу та унормовано Кодексом академічної доброчесності, Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності, Положенням про порядок перевірки наукових, навчально-методичних та інших робіт на наявність плагіату. У відомостях про самооцінювання заявлено про обов'язкову перевірку на наявність плагіату наукових, навчально-методичних та курсових робіт, що було підтверджено під час спілкування з НПП та студентами. Доступ до відповідних систем перевірки є безкоштовним і надається в бібліотеці (рубрика «Академічна доброчесність»). Жодних випадків плагіату за час функціонування на ОП «Українська мова та література» не було зафіксовано, що викликає певні сумніви. З метою проведення інформаційної роботи серед студентів проводиться анкетування, де висвітлені питання дотримання академічної доброчесності (Опитування (google.com)).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Позитивні практики у контексті Критерію 5: 1) наявність у відкритому доступі відповідних документів, що регламентують форми контрольних заходів та атестації здобувачів. Чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів; 2) попередження конфлікту інтересів шляхом обґрунтування виставлених оцінок під час заняття; 3) обов'язкова перевірка на наявність плагіату усіх наукових, навчально-методичних та курсових робіт, що підготовлені НПП та здобувачами вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони в контексті Критерію 5: В Академії не забезпечено повноцінний, цілодобовий доступ учасників освітнього процесу до скриньки довіри (спочатку була інформація про цілодобовий доступ через стаціонарний телефон, а після рекомендацій ЕГ на сайті з'явилась інформація про цілодобовий доступ у корпусі Академії). ЕГ рекомендує: 1) активніше поширювати принципи академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти і НПП; 2) створити імейл для цілодобового функціонування або в зручний для ЗВО спосіб організувати реальний «зворотній зв'язок» чи механізм отримання актуальної і достовірної інформації щодо проблем студентів, викладачів та адміністративних працівників.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Встановлена загальна відповідність за Критерієм 5. Висловлені недоліки не є суттєвими. ЕГ спостерігала усвідомлення представниками ЗВО важливості проведення контрольних заходів та оцінювання здобувачів вищої освіти, інформування щодо академічної доброчесності та удосконалення відкритої комунікації в разі виникнення конфлікту інтересів. Виявлені недоліки з урахуванням рекомендацій можуть сприяти успішній реалізації ОП «Українська мова та література».

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Професійна кваліфікація викладачів відповідає профілю кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання та ОП «Українська мова та література». Гарант, Крехно Тетяна Іванівна (Крехно Тетяна Іванівна (google.com)), працює на посаді професора кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання, кандидат філологічних наук, доцент. Базова освіта – українська мова та література, стаж науково-педагогічної роботи 25 років. Експертною групою у процесі аналізу документів та зустрічей з гарантом та НПП було з'ясовано, що до групи забезпечення ОП входять (мають відповідні дипломи): 1 професор, 1 доктор, 16 кандидатів наук, доцентів, 5 викладачів, хоч не всі активно працюють у сфері наукових досліджень. Рекомендуємо посилити роботу щодо написання наукових праць, що відповідають основним засадам навчальних дисциплін, що викладаються відповідними викладачами.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів унормовано Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та керівників структурних підрозділів. Конкурс відбувається в усталеному порядку: оголошення, подача документів, голосування, про що заявили як НПП, так і представник відділу кадрів Академії. Також викладачі зазначили про прозорість процедури проходження конкурсного відбору та підписання контрактів. Хоч у процесі зустрічі ЕГ змодельувала ситуацію: «3 претенденти подають на 2 вакантні посади. Суттєвої

різниці між претендентами не було, але наукові стажування кардинально відрізнялись (перший мав закордонне стажування, другий – стажування в іншому українському університеті, третій – кілька пройдених курсів на платформі Prometheus)». Ні керівник відділу кадрів, ні жоден з проректорів не змогли відповісти кому із претендентів ЗВО надасть перевагу, керуючись виключно таємним голосуванням. Також усіма учасниками зустрічей було заявлено, що проблем із добором викладачів на ОП немає.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЕГ з'ясувала, що Харківська гуманітарно-педагогічна академія дуже тісно співпрацює з роботодавцями, що задекларовано у Положенні про стейкхолдерів, Положенням про підрозділ щодо сприяння працевлаштуванню. На зустрічі з роботодавцями були присутні керівники шкіл, представник департаменту освіти, директор музею, приватний підприємець та ін. Роботодавці запевнили ЕГ, що чекають випускників ОП і дуже часто звертаються до Академії щодо заміщення вільних вакансій. Також підтвердилась інформація, зазначена у відомостях про самооцінювання, щодо участі роботодавців у покращенні ОП: 1) мають можливість висловлювати пропозиції, беручи участь у анкетуванні та обговоренні; 2) впливають на проходження практики та вносять корективи до переліку видів практик, зокрема йде мова про практику «Музейна комунікація». Хоч через карантинні обмеження обсяг завдань на практиці довелося скоротити і скоригувати, про що зазначила представник музею, що є базою цієї практики (незрозуміло чому не було використано можливості дистанційної комунікації). На зустрічі дізнались, що роботодавці більше «напрямую» контактують із ректором Академії щодо повідомлення про вакантні місця. Тому рекомендуємо підрозділу сприяння працевлаштуванню випускників посилити свою роботу, налагодити комунікацію зі стейкхолдерами ОП, що принесе тільки позитивні результати в плані працевлаштування цьогорічних перших випускників ОП «Українська мова та література». Варто зазначити, що представники приватного сектору вже запросили на роботу одного студента ОП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЕГ було встановлено, беручи до уваги відомості про самооцінювання ОП та зустрічі з НПП, здобувачами вищої освіти, роботодавцями, що представниками стейкхолдерів проведені окремі заняття в рамках ОК «Усна народна творчість. Давня література», «Основи редагування текстів різних функціональних стилів» та ін. Для виявлення та аналізу організаційних проблем на сайті кафедри висвітлено (Для роботодавців та партнерів (google.com) опитування роботодавців, листи-подяки від роботодавців, листи від роботодавців та угоди про співпрацю. Наприклад, у листах від роботодавців зазначається: «хочемо зазначити, що маємо безпосередню зацікавленість у сформованості мотивації та готовності майбутніх фахівців до розбудови українського громадянського суспільства, національного мовно-культурного простору...», «вбачаємо за актуальне, щоб філологи володіли навичками вербалізації онлайн-контенту відповідно до потреб новітніх інформаційно-комунікативних ресурсів (блоги, інтернет-видання, освітні онлайн-платформи)...», «із метою забезпечення наступності в системі початкова освіта – базова середня освіта доцільним вважаємо ознайомлення студентів із оновленими завданнями початкового курсу мовно-літературної галузі» та ін. Відповідно до аналітичної довідки за результатами опитування роботодавців 2020-2021 (за попередній час дані відсутні на сайті) організаційних та інших проблем роботодавцями не виявлено.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Процес підвищення професійного розвитку викладачів унормований Програмою сприяння професійному розвитку науково-педагогічних і педагогічних працівників на 2019–2024 р., де зазначено що фінансування заходів здійснюється як за рахунок бюджетних коштів, так і самофінансування працівників. ЕГ уточнила на зустрічі з адміністративним персоналом і з'ясувала, що фінансову підтримку на закордонні відрядження чи стажування викладачі не отримують. Аналіз відомостей про самооцінювання ОП, сайту Академії, зустрічі з академічним персоналом дають змогу констатувати, що основними видами професійного розвитку НПП є підвищення кваліфікації, стажування, частково неформальна освіта (Prometheus, Всеосвіта тощо), а також участь у наукових конференціях, семінарах. Доц. Р. Мініло навчається у докторантурі, що потенційно може підвищити професійність та фаховість академічного складу кафедри.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У Харківській гуманітарно-педагогічній академії проводять рейтингування викладацького складу, що унормовано Положенням про визначення рейтингу діяльності науково-педагогічних, педагогічних працівників за результатами навчально-методичної, наукової, виховної та організаційної робіт. На зустрічах із фокус-групами було зазначено, що кращі в цьому рейтингу мають можливість отримати додаткове навчальне навантаження (внутрішнє сумісництво), грошове преміювання. Також рейтингові позиції враховуються, за словами керівника відділу кадрів, при

проходженні конкурсу НПП. Досягнення викладачів підтримуються врученням почесних грамот та подяк, які, судячи із сайту, отримали Н. Д. Демченко, О. Ф. Лигус, М. І. Кордулян, Н. Д. Коловоротня, А. Г. Чала та ін.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Позитивні практики у контексті Критерію 6: 1. Тісна співпраця із роботодавцями. 2. Врахування висловлених рекомендацій роботодавцями щодо покращення ОП. 3. Заохочення підвищення професійного розвитку викладачів. 4. Унормована система заходів, що передбачає матеріальні та моральні заохочення НПП. 5. Структурована рейтингова система працівників Академії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони в контексті Критерію 6: 1. Неточності в процедурі, що регламентує процес конкурсного відбору працівників. 2. Невідповідність рейтингового оцінювання НПП та проходження конкурсного відбору. 3. Невелика кількість залучених роботодавців та практиків до освітнього процесу, хоча зустріч із роботодавцями засвідчила потенціал співпраці з приватними підприємцями. ЕГ рекомендує: 1) конкретизувати нормативну базу Академії, зокрема Порядок проведення конкурсного відбору пунктом щодо градації претендентів відповідно до репрезентованих документів, що засвідчують підвищення кваліфікації (стажування / сертифікати на освітніх платформах); 2) включити пункти щодо важливості позиції в рейтингу Академії до Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та керівників структурних підрозділів; 3) розглянути можливість залучення до реалізації ОП приватних підприємців; 4) використовувати можливість дистанційної комунікації для проведення практики «Музейна комунікація».

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Наявні людські ресурси загалом відповідають Критерію 6, враховуючи чітку та продуману взаємодію з роботодавцями, стимулювання до професійного росту НПП (прописано у відповідних положеннях), розроблену рейтингову систему працівників Академії.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

На запит ЕГ ЗВО надало відеоролик, після перегляду якого ЕГ переконалася, що фінансові та матеріально-технічні ресурси ЗВО є достатніми для реалізації ОП. В Академії наявні комп'ютерні класи, аудиторії з мультимедійним обладнанням, бібліотека з читальними залами, у яких подана достатня кількість фахових видань, наприклад, журнали «Дивослово», «Українська мова», «Урок української». Під час зустрічі у Zoom конференції викладачі користувалися матеріально-технічними ресурсами Академії: це і ноутбуки, і планшети й інше мультимедійне обладнання тощо. Достатнім є і навчально-методичне забезпечення, яке представлене всіма необхідними матеріалами. На зустрічі гарант і завідувачка кафедри показали навчально-методичне забезпечення, яке знаходиться у хмарі на Google диску. Гарант і завідувачка повідомили ЕГ про те, що Google диск вийшов із ладу наприкінці минулого семестру і тому інформацію, яку вони нам надали, було відновлено лише 23.01.2021. Зі слів гаранта, у цей період студенти могли отримати необхідну інформацію лише у викладачів. ЕГ переглянула методичні рекомендації та посібники як з фахових, так і з вибіркових дисциплін. Під час демонстрації екрану ЕГ показали силабуси, робочі програми для 1-4 курс з таких предметів: «Історія України», «Фонетика», «Усна народна творчість», «Історична граматики», «Польська мова», а також з практики «Пробні уроки».

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У відеоролику та під час зустрічі з викладачами та здобувачами освіти ЕГ переконалася, що в Академії наукові працівники та студенти мають безоплатний доступ до комп'ютерних класів, читальних залів, медпункту, актових залів, спортивних майданчиків тощо. Щодо інформаційних ресурсів, то варто відзначити якісну роботу бібліотеки. Це стосується наявності репозитарія і оцифрованих видань. Пані Наталя зазначила, що в бібліотеці безкоштовно надаються індекси УДК, індивідуальні та групові консультації щодо оформлення бібліографічних джерел, створення буктрейлерів тощо. В Академії у всіх учасників освітнього процесу є змога безкоштовно користуватися єдиною картою читача (<https://biblhgra.jimdofree.com/>). Це підвищує наукову діяльність і відкриває широкий доступ до інформаційних ресурсів. У всіх бажаючих є вільний та безоплатний доступ до електронних ресурсів сайту бібліотеки, що робить зручним у цілодобовому пошуку інформації незалежно від карантинних обмежень.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час перегляду сайту Академії і безпосереднього спілкування із студентами ЗВО ЕГ мала змогу переконатись, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я студентів, які навчаються за даною ОП. Учасники освітнього процесу керуються Положенням про створення безпечного освітнього середовища та попередження і протидії булінгу, у якому зазначено, як студенти мають поводити себе під час занять, під час контролю знань, у бібліотеці, комп'ютерному класі, гардеробі, спортивній залі, їдальні. У Положенні зазначено про порядок подання заяви у випадку булінгу, розслідування булінгу і в разі підтвердження реагування на доведені випадки. Також у Положенні та Кодексі безпечного освітнього середовища наведені рекомендаційні заходи задля протидії булінгу. У кодексі є анкета "Моніторинг дотримання положень КБОС" та список дій задля створення безпечного освітнього середовища, а також у додатках міститься інформація щодо боротьби з різними видами насилля (с. 16–33). На сайті є розміщений план заходів на навчальний рік для боротьби з булінгом та іншими проявами насилля. В Академії працює соціально-психологічна служба, яка за потреби надає допомогу студентам та викладачам. За необхідності студенти мали змогу отримати підтримку та поради психолога. Здобувачі вищої освіти за даною ОП зверталися як за підтримкою щодо адаптації в навчальному процесі, так і щодо адаптації в гуртожитку. Так, наприклад, під час Zoom конференції один зі студентів поділився своїми проблемами щодо адаптації в гуртожитку. Хлопець зазначив, що отримав допомогу психолога і зміг подолати депресію. Наявна консультація та підтримка кураторів академічних груп. В Академії створено клуб кураторів. Під час інтерв'ювання ЕГ дізналася, що це об'єднання функціонує давно. Куратори академічних груп раз на два місяці збираються і обговорюють нові документи, заходи, місця, які вони могли б відвідати разом зі своїми студентами тощо. На кураторських годинах вирішуються проблеми студентів. Тож, освітнє середовище є безпечним, а атмосфера у ЗВО доброзичлива.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В Академії працюють підрозділи: з питань запобігання та виявлення корупції, відділ міжнародних зв'язків та академічної мобільності, профком, соціально-психологічна служба, відділ сприяння працевлаштування випускників, які забезпечують організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку. Студенти ЗВО мають змогу отримати освітню підтримку. Працівники кафедри проводять щотижневе консультування. Графік консультацій розміщений на сайті. Під час дистанційного навчання студенти мали змогу в будь-який час звернутися до своїх викладачів, щоб вирішити нагальні освітні питання. На кафедральному сайті розміщена інформація щодо дистанційного навчання і для зручного зв'язку зазначені електронні пошти викладачів. Студенти та студентське самоврядування під час бесіди повідомили, що питання щодо організаційної підтримки вони розглядають на засіданнях старостату та засіданнях студентської ради Академії. ЕГ під час розмови зі студентами переконалася, що інформаційна і консультативна та соціальна підтримка також здійснюється. Студенти мають доступ до новин сайту ЗВО і кафедрального сайту. Консультаційну та соціальну підтримку студенти отримують за вказаними вище підрозділами.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ під час перегляду відеоролика переконалася, що в Академії для осіб з особливими освітніми потребами обладнано спеціальний навчальний кабінет, пандуси, кнопки виклику та адаптовані вбиральні. Працівники ЗВО докладають зусиль щодо створення комфортного освітнього та соціокультурного середовища для здобувачів. На сайті у правому верхньому кутку розташовано значок у формі окуляра, який дає змогу персонально налаштувати шрифт, інтервал, вид тощо. Ця функція є зручною для осіб з особливими освітніми потребами. Також, поруч можна обрати державну або міжнародну мову для користування сайтом, це зручно для іноземних студентів. Академія допомагає студентам адаптуватися в новому для них середовищі, це регламентується Положенням про супровід студентів з особливими освітніми потребами. Метою діяльності Академії щодо організації супроводу студентів з

особливими освітніми потребами є: забезпечення адаптації кожного студента з ООП до навчального процесу ЗВО та створення оптимальних спеціальних умов для здобуття якісної освіти; забезпечення єдності освітнього простору для всіх студентів; забезпечення рівних можливостей для соціального розвитку та здобуття вищої освіти студентів з ООП незалежно від характеру і ступеня обмежень здоров'я, місця проживання, статі, нації, мови, соціального статусу тощо; забезпечення варіативності й різноманітності змісту освітніх програм і організаційних форм навчання, можливості формування освітніх програм різних рівнів складності і спрямованості з урахуванням ООП студентів. ЗВО, за потреби, готовий надавати допомогу в подальшому працевлаштуванні. Для студентів, які мають дітей, ЗВО створило кімнату для матері і дитини. Задля власного комфорту такі студенти мають змогу її відвідати. Також, за потреби, здобувачі можуть отримати грошову допомогу у профкомі.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Задля запобігання конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо) ЕГ переконалася, що ЗВО використовує інструкції щодо врегулювання конфліктних ситуацій в освітньому процесі, а саме умови попередження і конструктивного розв'язання конфліктів між учасниками освітнього процесу (ст. 4–6). Кодекс безпечного освітнього середовища, у якому зазначено про необхідність тренінгових занять з теми: «Конфлікт як елемент людських стосунків». Кодекс академічної доброчесності, у якому окреслено поняття академічної доброчесності, норми професійної етики та академічної доброчесності, а також відповідальність за порушення академічної доброчесності. В Академії працює підрозділ із запобігання та виявлення корупції. Для здобувачів Академія створила телефон довіри. У наданому журналі, де записуються дзвінки з телефону довіри ЕГ впевнилась, що звернень зафіксовано не було. Під час спілкування з викладачами, студентами та іншими учасниками освітнього процесу ЕГ переконалася в тому, що у ЗВО не було зазначених конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Позитивні практики в контексті Критерію 7. 1. Результативне функціонування соціально-психологічної служби. 2. Розвинена та потужна робота бібліотеки: ведення ютуб каналу, створення буктрейлерів та пошуку нової надійної платформи для навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони в контексті Критерію 7. 1. Тривале відновлення Google диску з необхідною навчально-методичною інформацією. ЕГ рекомендує: 1) проводити постійний моніторинг операційних систем, задля виявлення несправностей та вчасної їх ліквідації; 2) розглянути можливість використання перевіреної платформи задля надання і зберігання навчально-методичної інформації (наприклад, MOODLE, MS TEAMS).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Наявні недоліки в контексті 7 критерію не є суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

В Академії дотримуються процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. На кафедральному сайті представлені ОП зі змінами упродовж 2017–2020 років. У ЗВО освітня програма

переглядається кожен рік. До зміни ОП залучені викладачі кафедри, представники студентського самоврядування, роботодавці. Щорічно здійснюється моніторинг ОП, де під час анкетування усі освітяни мають змогу висловити своє пропозиції. Роботодавці також на сайті ЗВО мають можливість долучитися до процесу обговорення. Завідувачка кафедри запевнила, що після перегляду ОП з ініціативи роботодавців ввели практику «Музейна комунікація». Група забезпечення пояснила це тим, що студенти зможуть працювати у фондах, спілках тощо. Також цей вид практики сприятиме комунікації і формуватиме soft skills.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Спілкування зі студентським самоврядуванням допомогло ЕГ зрозуміти, що здобувачі залучені до щорічного перегляду ОП. Студенти повідомили ЕГ, що на перегляд ОП вони можуть впливати через Вчену раду факультету. До неї входить 10 відсотків від загальної кількості, тобто 1 особа. Цей студент був присутній під час конференції та підтвердив, що навчається за цією ОП. З пропозиціями щодо ОК студенти могли звернутися на кафедру. Так, під час розмови, фокус-група студентів зазначила, що вони хотіли б додати ОК «Журналістика» до переліку вибіркових ОК. Гарант і завідувач кафедри запевнили, що цю пропозицію будуть розглядати.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Академія безпосередньо залучає роботодавців до перегляду ОП. До Zoom конференції долучилися директори шкіл, приватний підприємець, завідувач літературним музеєм та інші. Усі представники цієї фокус-групи запевнили, що щорічні побажання під час перегляду ОП були враховані, а студенти, які навчаються за даною ОП, будуть висококваліфікованими працівниками. На сайті підрозділу сприяння працевлаштування подана анкета для стейкхолдерів, де вони мають змогу відповісти на ключові питання: чи задовольняє їх ОП, з якими недоліками зустрілися роботодавці та студенти під час проходження виробничих практик. Навпроти пунктів є графа, яку роботодавці мали змогу заповнити, вона була відведена задля зауважень і побажань щодо розглянутої ОП. На сайті кафедри оприлюднено Аналітичну довідку за результатами опитування роботодавців щодо якості підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 035 Філологія. Аналіз довідки дає право твердити, що роботодавці задоволені освітньою діяльністю за ОП і висловлюють пропозиції щодо запровадженні освітнього компоненту «Розвиток критичного мислення», Спецкурсу зі шкільного документознавства. Анкетування роботодавців показало, що задоволеність студентами та ОП оцінюється на 100%. Роботодавці неодноразово писали листи подяки.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Практики збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху ще не має. У 2021 році відбудеться перший випуск за спеціальністю 035 Філологія. Але увесь фаховий персонал запевнив у подальшій співпраці із випускниками. ЗВО планує активно допомагати у працевлаштуванні випускників, для цього створений відповідний підрозділ, та залучати їх до перегляду ОП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Забезпечення якості вищої освіти досягається Положенням про організацію освітнього процесу в Академії та Положенням про систему внутрішнього забезпечення вищої освіти. На Zoom конференції ЕГ дізналася, що Підрозділ із забезпечення якості освіти працює за громадським дорученням і кожен з проректорів закріплений за певним факультетом. До цього підрозділу входять проректори, декани, навчальний відділ, юрисконсульт і практичний психолог. Підрозділ із забезпечення якості освіти постійно розробляє і оновлює питання в анкетах. Так, шляхом моніторингу, цей підрозділ з'ясовує недоліки, проблемні питання. Після того, як представники підрозділу розробили запитання до анкет, то практичний психолог проводить анкетування викладачів і студентів. Потім шляхи усунення недоліків обговорюють на засіданні кафедри, Вченої ради факультету, Вченої ради Академії. Під час одного з таких моніторингових був виявлений факт неефективності кафедрального інформаційного ресурсу для стейкхолдерів щодо окремого блоку «Для роботодавців та партнерів» та блоку «Наукові гуртки». Проте ЕГ переконалася, що ці недоліки було усунуто. ЗВО здійснює внутрішнє забезпечення якості вищої освіти шляхом покращення ОП. Так, на засіданні кафедри (протокол №12 від 12 червня 2020 року) ухвалили: – запровадити практику «Музейна комунікація»; – внести до переліку вибіркових ОК «Основи редагування текстів різних стилів»; – запровадити систему роботи з ознайомлення з метою й компонентами Концепції «Нова українська школа»; – затвердити ОП «Українська мова та література» на 2020–2021 н.р. з ухваленими доповненнями. Під час Zoom конференції проректор Лариса Олексіївна Петриченко запевнила, що представники із забезпечення якості освіти

під'єднувались до онлайн занять викладачів з метою перевірки навчального процесу, або ж відвідували аудиторії, коли заняття проходили в ЗВО. Під час спілкування з викладачами та студентами було з'ясовано, що процес складання сесії у другому семестрі 2020 року був організований дистанційно. Заліки студенти мали змогу отримати за поточними оцінками, а іспити складали почергово після отримання рандомного білету. Задля виявлення недоліків у реалізації ОП проводяться ректорські контрольні роботи на 9–10 тижні навчання з одного чи двох предметів. Завдання розробляють кафедри. Результати ректорських контрольних робіт оцінюються викладачем. Декани факультетів на ректораті проводять аналіз написання цих робіт. Під час проведення ректорських к.р. присутній не тільки викладач, а й експерт, наприклад, гарант, завідувач кафедри, проректор, представник органів студентського самоврядування. Результати обговорюються на засіданнях кафедри.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОПП Українська мова та література акредитується вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті чітко простежується сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою. Усі освітяни залучені до аналізу та вдосконалення ОП і зазначають якість освіти як інституційну ціль. Під час інтерв'ювання студенти, викладачі, науково-педагогічні працівники, представники органів студентського самоврядування та інші освітяни переконали ЕГ у тому, що в Академії формується та підвищується культура якості освіти. Під час розмови з викладачами і студентами ЕГ підтвердила, що у ЗВО є рейтинг викладачів та студентів, який регулюється Положенням про визначення рейтингу діяльності науково-педагогічних, педагогічних працівників за результатами навчально-методичної, наукової, виховної та організаційних робіт. Наприкінці положення зазначені таблиці, у яких ведуться підсумки діяльності за навчальний рік. На запит ЕГ такі таблиці було надано. Студенти та викладачі за даною ОП постійно розвиваються та вдосконалюють свої професійні навички, що відображено в рубриці Досягнення.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Дотримання процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП; системна співпраця з роботодавцями – позитивна практика на ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони в контексті Критерію 8: 1) суміщення посадових обов'язків (проректора, завідувача кафедри, декана) із обов'язками, пов'язаними із функціонуванням системи забезпечення якості вищої освіти у ЗВО; 2) відсутність належної платформи для реалізації дистанційного навчання унеможливила проведення ректорських контрольних робіт. ЕГ рекомендує: 1) розглянути механізми повноцінного функціонування Підрозділу із забезпечення якості освіти; 2) розробити дієві механізми задля контролю за якістю навчання в умовах карантинних обмежень.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Загалом спостерігається відповідність 8 критерію. У 8 критерію було виявлено недоліки, проте ЗВО намагається якнайшвидше їх усунути і вдосконалити внутрішню систему забезпечення якості освіти. Про це свідчить розроблена стратегія розвитку Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради до 2025 року.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Усі учасники освітнього процесу ознайомлені зі своїми правами та обов'язками. Гарант ОП та адміністрація запевнили, що дотримуються всіх правил і виконують усі обов'язки під час реалізації ОП, які зазначені в нормативних документах на сайті ЗВО. ЕГ переконалася, що документи, які регулюють освітній процес знаходяться у відкритому доступі. На сайті ЗВО є розділ «Доступ до публічної інформації», у якому розміщені форми для подання інформаційного запиту юридичними, фізичними особами, громадськими об'єднаннями. На першому курсі студенти заповнюють «Договір про навчання», у якому виписані права та обов'язки сторін, але під час співбесіди студенти не змогли назвати основних положень, що свідчить про несвідоме заповнення документа.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Академія вчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті проект ОП задля того, щоб отримати зауваження та пропозиції зацікавлених сторін. Ця інформація у відкритому доступі і знаходиться на кафедральному сайті в розділі «Обговорення ОП».

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЗВО своєчасно оприлюднює на сторінці кафедри у розділі «Програма Українська мова та література» точну та достовірну інформацію про ОП (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Позитивна практика в контексті Критерію 9: Усі, хто залучений до вдосконалення ОП має змогу швидко заповнити онлайн анкету зі з своїми побажаннями або зробити інформаційний запит.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабка сторона в контексті Критерію 9: – відсутність електронного розкладу (на сайті кафедри навіть немає звичного розкладу у форматі pdf чи фото). ЕГ рекомендує: – зробити доступним розклад на сторінці кафедри; – створювати умови для осмисленого сприйняття студентами прав і обов'язків, декларованих у Договорі про навчання.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Спостерігаємо загальну відповідність 9 критерію.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	E
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Вірченко Тетяна Ігорівна

Члени експертної групи

Воробець Олексій Дмитрович

Шкурат Юлія Володимирівна